

SCIENCE LEADERSHIP
AND SPORTS
(1920-1950)

LSU BIBLIOTHEKES

KOLEKCIJA

- ✘ Lietuvos Sporto Universiteto bibliotekoje per 70 gyvavimo metų yra sukaupta nemažai senų ir retų leidinių. Kviečiame susipažinti su leidinių (1920-1950 m.) kolekcija iš **sporto srities**.
- ✘ Leidinių paroda eksponuota I mokslinės konferencijos „Pasaulio lietuvių sporto istorija ir ateities vizija“ metu.
- ✘ Vėliau leidinių paroda veiks Bibliotekoje.

KOLEKCIJOS EL. KATALOGAS

- ✘ 2016 m. sukurtas kolekcijos el.katalogas „Reti spaudiniai“
- ✘ El. kataloge yra virš 80 pavadinimų leidinių.

1920 – 1929 *metai*

D. Edwards

IDÉALIOJI KŪNO KULTŪRA

Teisingiausi ir tikrai laiduoją sveikatą
mankštinimai kiekvienam žmogui

15 paveikslų tekste

Vertė iš rusų kalbos

V. Ignas

„Aušros“ Bvės knygyno leidinys 4

KAUNAS
Laisvės alėja 52

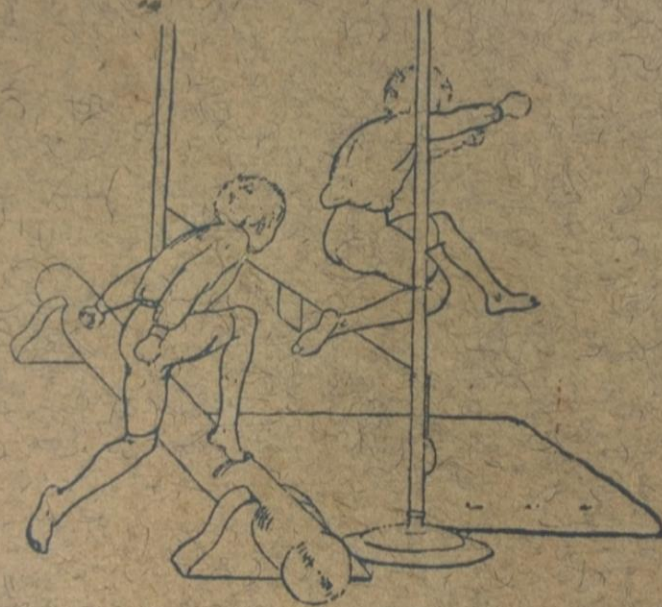
1921

St. JANUŠAUSKAS,
Švietimo Ministerijos fizinio lavinimo instruktorius.

ŠOKIMAI

32 pamoki su 10 piešinėlių.

„VILTIES“
DRAUGIJOS
LEIDINYS

ŠIAULIAI

∴ 1923 m. ∴

∴ ∴ ∴ ∴ ∴ ∴

K. A. M. KARO MOKSLO SKYRIAUS LEIDINYS

Kar. DINEIKOS ir J. ERETO

LENGVOSIOS
ATLETIKOS
VADOVĖLIS

SU 24 PAV. IR 1 BRĖŽINIU

KAUNAS

1922 m.

KAUNAS

Paruošė
KAROLIS DINEIKA

SVEIKATOS KELIAIS

Liet. Gimn. ir Sporto Federacijos leidinys 2 Nr.

KAUNAS . . . . . 1923 m.

mu 753

J. JUNGMEISTERIS.

FECHTAVIMAS ESPADRONAIS

VYR ŠTABO KARO MOKSLO VALDYBOS LEIDINYS

Kaunas ————— Valstybės Spaustuvė ————— 1926 m.

K. I. vyr. Itn. Darius

BASKETBOLO ŽAIDIMAS

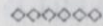
(Krepšiasvydis)

ir

Lietuvos Sporto Lygos

Oficialės Basketbolo Taisyklės

1926 1927 metams

Lietuvos Sporto Lygos leidinys Nr. 3.

**Fiziško lavinimo
vadovėlis
pradžios mokyklai**

1 dalis

Metodika ir žaidimai

Parašė Petronėlė ir Karolis Dineikos.

AUTORIŲ LEIDINYS Nr. 1.

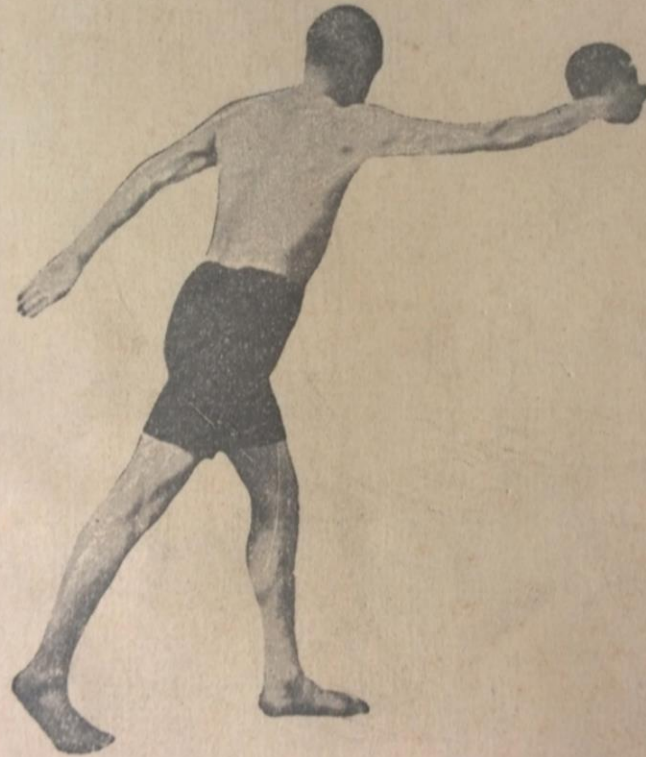
AUNAS :: :: :: :: :: :: :: :: 1927 m.

Sk

m
VYR. ŠT. KARO MOKSLO VALDYBOS LEIDINYS

KAROLIS DINEIKA

Vilniaus ripka

KAUNAS ————— Valstybės Spaustuvė. ————— 1926.

P. ir K. DINEIKOS

FIZIŠKOLAVINIMO
VADOVĖLIS

I
DALIS
PRADŽIOS MOKYKLAI

Spaudė „Vilniaus“ spaustuvė Kaune.

K. I. vyr. Itn. Darius

BASKETROLO ŽAIDIMAS

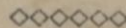
(Krepšiasvydis)

ir

Lietuvos Sporto Lygos

Oficialės Basketbolo Taisyklės

1926—1927 metams

Lietuvos Sporto Lygos leidinys Nr. 3.

— J. Klusis. —

Piramidēs ir gyvieji paveikslai.

Paruošė
KAROLIS DINEIKA

SVEIKATOS KELIAIS

LKKA biblioteka

0008 0037137 9

Liet. Gimn. ir Sporto Federacijos leidinys 2 Nr.

KAUNAS ..... 1923 m.

*Vyr. štabo viršininkas
patvirtino 1928. XI. 20*

KARIUOMENĖS FIZIŠKAS LAVINIMAS.

Kpt. gyd. A. Jurgelionis

VYR. ŠTABO SP. IR ŠVT. SK. LEIDINYS
KAUNAS . . . „Spindulio“ spaustuvė . . . 1929

LIETUVIŲ KATALIKŲ BŪVYBĖS DRAUGIJOS LEIDINYS 41 NR.

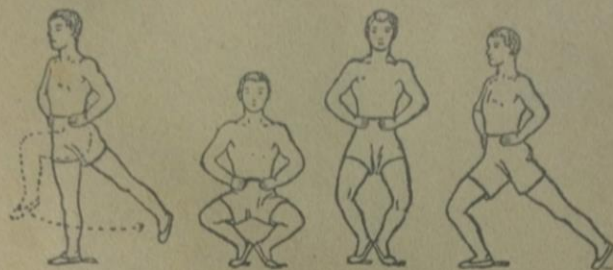
KAROLIS DINEIKA

Blaivybė ir kūno lavinimas LIETUVOJE

Atspaudas iš 1926-27 m. „Santūros“ I-jo tomo.

KAUNAS ~~~~~ 1927 M.

S. P. BELOPOLSKIS ir V. K. GORČINAS

PRATIMAI GIMNASTIKOS PAMOKOMS IR SPORTO ŠVENTĖMS

VERTĖ STASYS VITKAUSKAS

„SPAUDOS FONDO“ LEIDINYS, 1928 M.

MOTERS KŪNO KULTŪRA

KAROLIS DINEIKA

Jan 17.

„VILTIES“ DR-JOS LEIDINYS
ŠIAULIAI 1924 m.

---

*Gracinos Vokjetaitynes
Amosienes
Archivos*

ISADORA DUNCAN

TWENTY-FOUR STUDIES BY
ARNOLD GENTHE

WITH A FOREWORD BY MAX EASTMAN

MITCHELL KENNERLEY
NEW YORK & LONDON
MCMXXIX

KAIP
STOVYKLAUTI

V. P E T R O N I S

FIZIŠKO LAVINIMO METODIKA

S P A U D O S F O N D A S

1930 – 1939 *metai*

SPORTA

ŠVIETIMO M.-JOS KŪNO KULTŪROS RŪMŲ LEIDINYS
1933

B

KAROLIS IR BOGDANAS
DINEIKA MANTVILA

ŽAISK

549 ŽAIDIMAI VISIEMS

**Gesund
sein**

**Gesund
bleiben**

VAIKŲ ŽAIDIMAI

3 SAKALAS 3

4
LIETUVOS TURIZMO SAJUNGA

KA, KIEKVIENAS
PRIVALO ŽINOTI
APIE TURIZMĄ,

LIETUVOS TURIZMO S-GOS LEIDINYS Nr. 3.

KAUNAS, 1935.

A. BUTAVIČIUS

LEDO RITULIO ŽAIDIMAS

KUONO KULTŪROS RŪMŲ LEIDINYS
KAUNAS . . . . . 1936 m.

**SPORTO AIKŠČIŲ
ĮRENGIMAS**

KŪNO KULTŪROS RŪMŲ LEIDINYS
KAUNAS . . . . . 1936 m.

Wakietaito

The Principles
of
Physical Education

By

Jesse Feiring Williams, A.B., M.D.

Professor of Physical Education
Teachers College, Columbia University, New York

Illustrated

PHILADELPHIA AND LONDON
W. B. SAUNDERS COMPANY
1930

V. LIULEVIČIUS

Sakių "burio" gimnaz. kūno kultūros mok.

GRUPINĖ MANKŠTA

BERNIUKAMS IR MERGAITĖMS

VADOVĒLIS SKIRIAMAS AUKŠTESNIŲ IR VIDURINIŲ MOKYKLŲ MOKYTOJAMS BEI SPORTO ORGANIZACIJŲ VADOVAMS

Svietimo Ministerijos Knygų Tikrinimo
Komisijos pripažintas tinkama mokslo
priemone. Protokolo Nr. 219. 27-III-1930

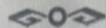
„VAIRO“ BENDROVĖS LEIDINYS

KŪNO KULTŪROS
PRADMENYS

PARUOŠĖ

VYTAUTAS REIVYTIS

AUKŠTESNIOSIOS POLICIJOS MOKYKLOS RIK.
INSPEKTORIUS

LKKA biblioteka

0008 0037143 0

AUKŠTESNIOSIOS POLICIJOS MOKYKLOS LEIDINYS

AUNAS ..... 1932 MET.

SPORŪTOS LENGVOJO ATLETO ŽINYNAS

230

LENGVOSIOS ATLETIKOS TAISYKLĖS

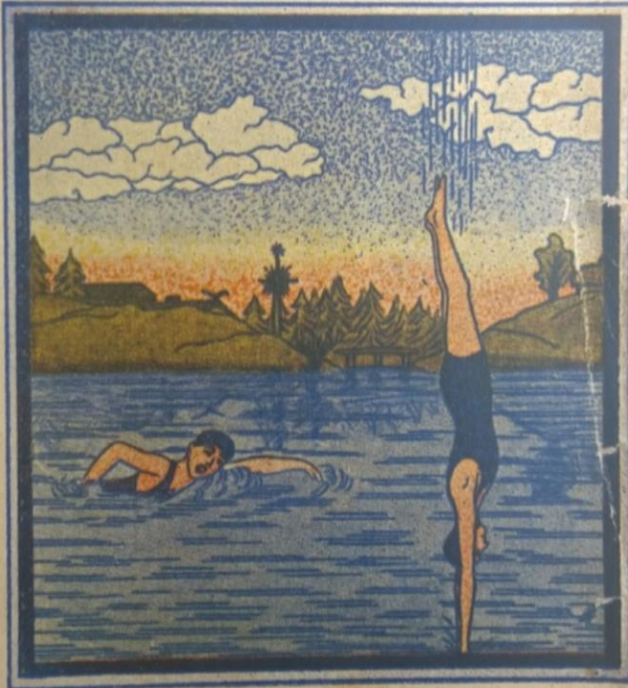

KAUNAS, 1932 m.

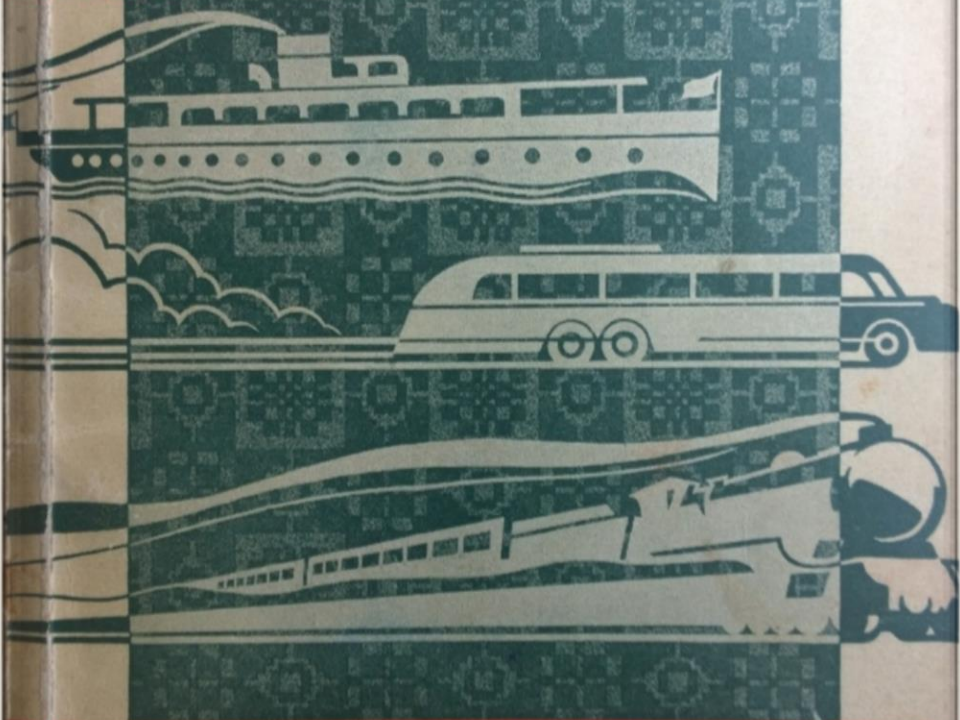

SVIETIMO MINISTERIJOS
KŪNO KULTŪROS RŪMŲ LEIDINYS

VANDENS SPORTO SAJUNGA

PLAUKYMAS

KELIONIŲ
Vadovas

I. MÜLLER'IS

MANO SISTEMA

5

minutės

kasdien

KAUNAS

1939

RELIABILITY

PROF. DR. VL. LAŠAS
IR VYR. ASIST. CHEM.-VAIST.
ALF. GABRĖNAS

VITAMINAI

SPAUDOS FONDAS

K Ū N O K U L T Ū R O S R Ū M A I

ORASVYDIS

Parengė J. NARBUTAS

K Ū N O K U L T Ū R O S R Ū M Ų L E I D I N Y S

KAUNAS

AKC. „SPINDULIO“ B-VĖS SPAUSTUVĖ

1936

Dr. K. G. SAVICKAS

KREPŠINIS

KŪNO KULTŪROS RŪMŲ LEIDINYS

KAUNAS

„Spindulio“ B-vės spaustuvė

1936

3

*Grazinas Vokietaitis
Anonimas
Archivistas*

*Die Tänzerin
Rosalia Chladek*

Naturbuch.

Leibesübungen und körperliche Erziehung
in Theorie und Praxis

Herausgegeben von
Ministerialrat Dr. M. Bode

Band 1
—

Ursprung und Wesen
des Sports

Von

Dr. A. Hirn

1936

Weidmannsche Buchhandlung . Berlin SW 68

*Grazinas Vokietaitis
Amonius
Archyvas*

Martha Graham

SIXTEEN DANCES IN PHOTOGRAPHS

by

BARBARA MORGAN

DUELL, SLOAN AND PEARCE • NEW YORK

1940 – 1949 *metai*

19-

Dr. Wieland

Physik der Leibesübungen

Eine Grundlegung

von

Hans Schuppe

Mit 270 Abbildungen

1 · 9 · 4 · 1

Ferdinand Enke Verlag Stuttgart

N.S. REICHSBUND FÜR LEIBESÜBUNGEN

Volkstümliche
Leibesübungen
der Frau

VERLAG REHER · BERLIN SW68

LIETUVOS TSR ŠVIETIMO MINISTERIJA ²⁴

Fi-386

FIZINĖ KULTŪRA MOKYKLOJE

PAGRINDINĖS MEDŽIAGOS
RINKINYS

I DALIS

L. V. K. Kul. ūros
Instituto
BIBLIOTEKA

Int. No 12344
12344
✓
✓

VALSTYBINĖ PEDAGOGINĖS LITERATŪROS LEIDYKLA
KAUNAS

1948

VL. SAUDARGIENĖ - SIMNIŠKAITĖ

ŽAIDIMAI IR
MANKŠTOS PRATIMAI

VALSTYBINĖ LEIDYKLA
KAUNE

4667
Juv. № 1378

V. JAKOVLEVAS

FIZINĒ KULTŪRA MOKYKLOJE

PRADINĒMS MOKYKLOMS

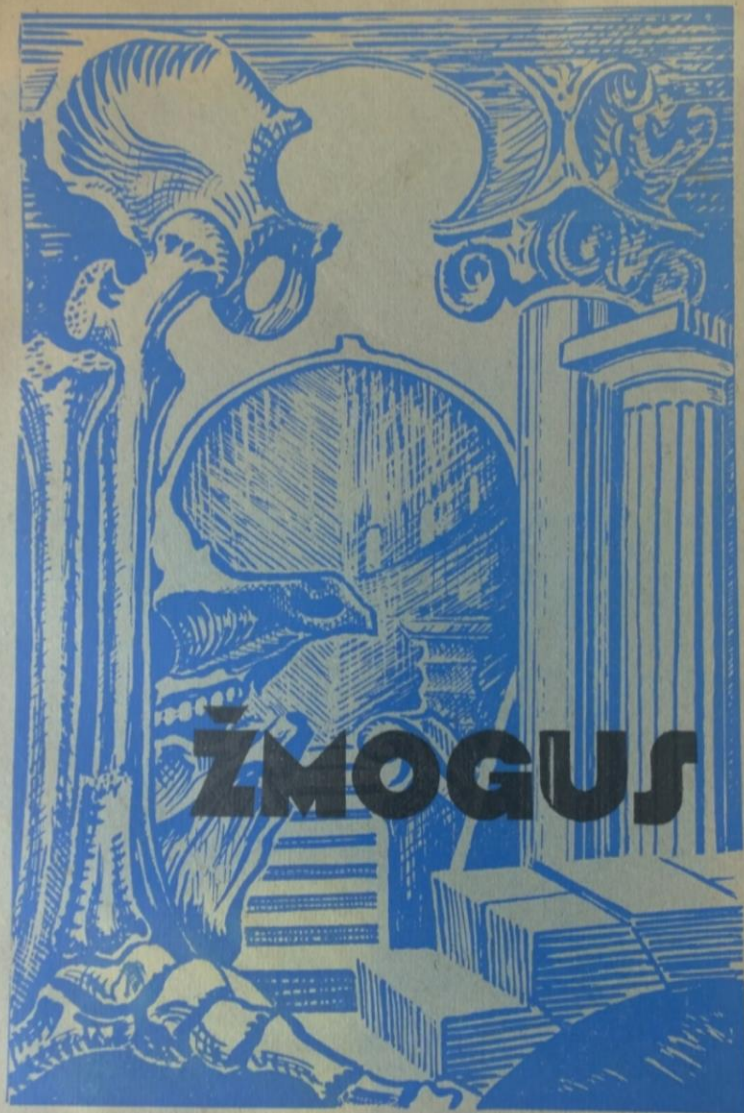
L. V. K. Krištop
Institūts
BIBLIOTĒKA

I-231-5

4

1948

VALSTYBINĒ PEDAGOGINĒS LITERATŪROS LEIDYKLA

ŽMOGUS

GENERALPROGRAM
FÖR
LINGIADEN I STOCKHOLM

1949

**Dr. Algirdo Vokietaičio
Archyvas**

Pris 1:— kr.

PERIODIKA

- ✘ *LSU bibliotekoje sukaupta senų ir retų periodikos leidinių kolekcija:*
- ✘ *Laikraštis „Sportas“ saugomas nuo 1951 metų iki šių dienų.*
- ✘ *Žurnalas „Fiziškas auklėjimas“ – nuo 1931 metų iki 1940 metų.*
- ✘ *Žurnalas „Kūno kultūra ir sveikata“ – nuo 1933 metų iki 1934 metų.*
- ✘ *„Sportas: dvimėnesinis Šiaurės Amerikos lietuvių sporto laikraštis“ – 1959-1962 metai, 1966-1969 metai.*

KŪNO KULTŪRA II R SVIEIKATA

1933-1-5 d.

Ziemos pasiilgęs
(Ledo ripkos vartininkas)

Nr. 1

Leidžia Kūno Kultūros rūmai

M600-150
Lietuvos
Kūno kultūros institutas
biblioteka

KUNO KULTURA

IR EVELKATA

Nr. 19

1934

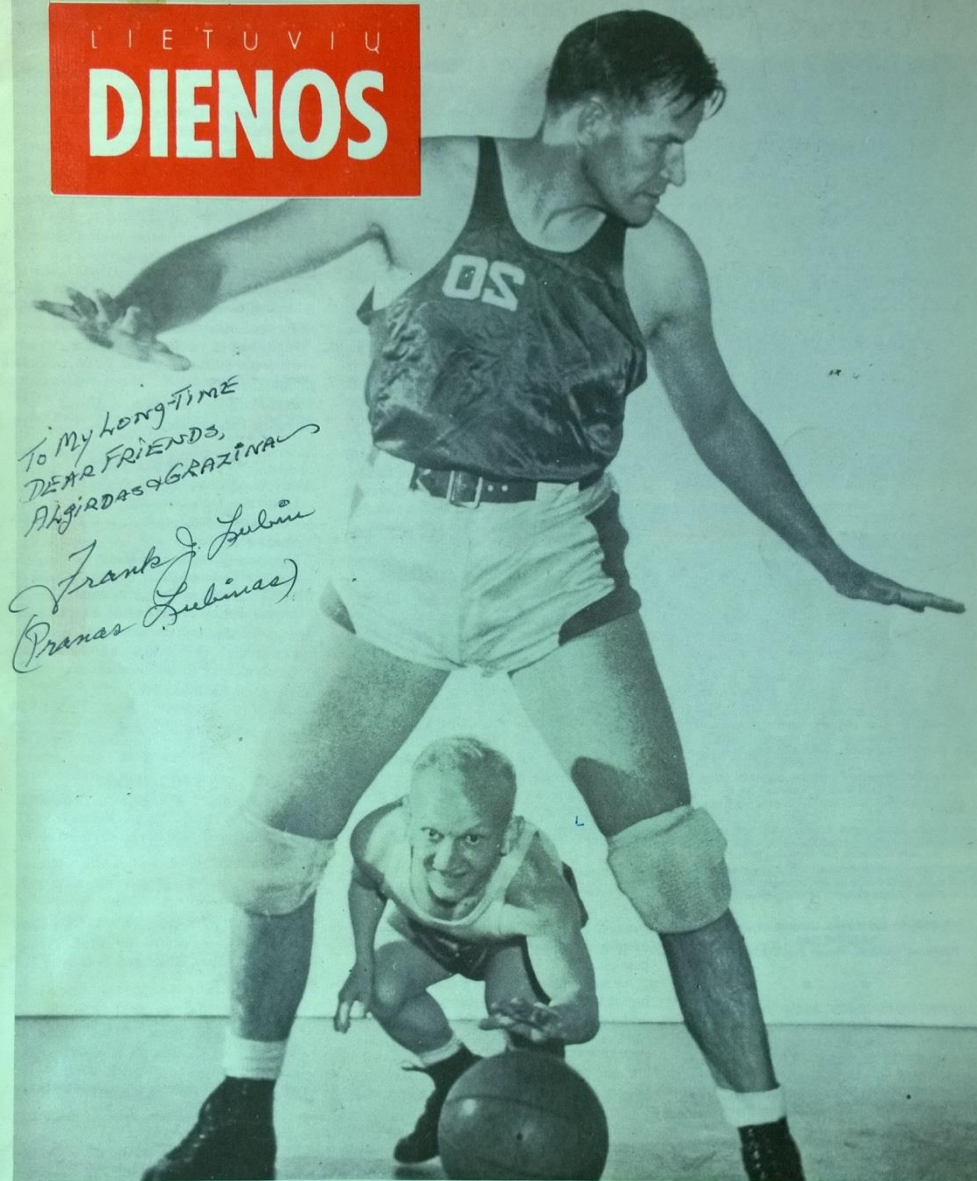
FIZIŠKAS AUKLĒJIMAS

2

SPALIŅ MĒN.

1 9 3 1

LIETUVIŲ
DIENOS

*To My Long-Time
DEAR FRIENDS,
ALGIRDAS & GRAŽINA
Frank J. Lubin
(Pranas Lubinas)*

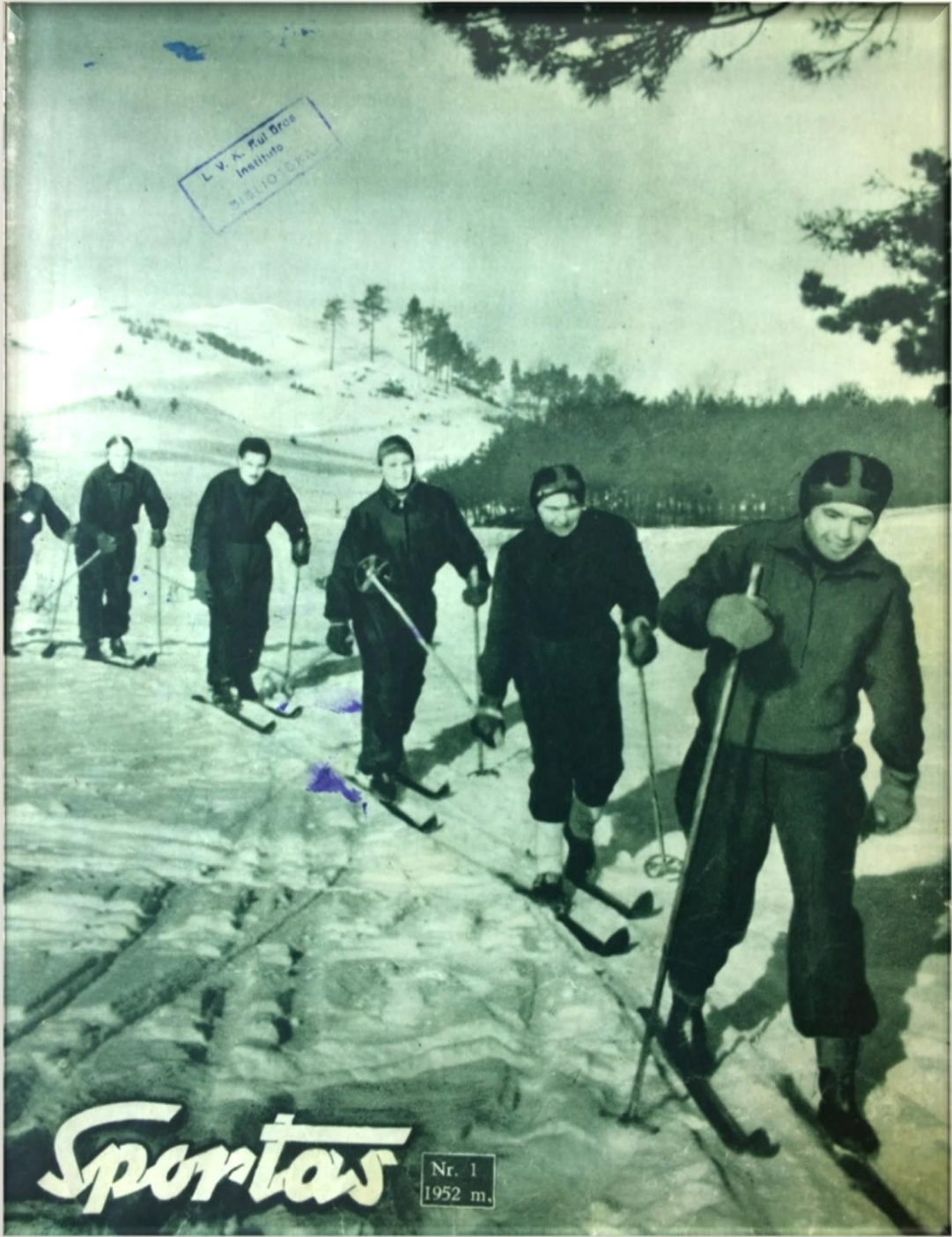
PRANAS LUBINAS, LIETUVOS KREPŠINIO RINKTINĖS KOMANDOS KAPITONAS

LITHUANIAN DAYS
MARCH 1986

Dr. Algirdo Vokietaičio
Archyvas

1986 M. KOVO MĖN.

L. V. K. Pui Bros
Instituto
BIBLIOTECA

Sportas

Nr. 1
1952 m.

MŪSŲ KREPŠINIO VEIDAI IR VAIZDAI Ispūdžiai ir svarstymai Detroito žaidynių ženkle

Vytautas GRYBAUSKAS

Prieš keletą metų, berods po 1955 m. žaidynių New Yorke, mūsų krepšinyje buvau pastebėjęs tris atpalvius. Pirmąjį tadarė komandos, kurios žaidė grynai lietuvišku stiliumi. Jo atpalvio ryškiausi atstovai buvo Brooklyno Lietuvių Atletų Klubas bei Toronto Vytis. Abiem vienam siūliau kubiai įspilti naujo kraujo, nežiūrint, kad Atletai ką tik buvo pasipuošę meistro vardu. Brooklyno penketukas tai padarė, šiandien jis stipresniųjų tarpe ir Detroito žaidynėse. Jei tik laimė būtų truputį šyptelėjusi jo naudai, galėjo pasidurti baigmėje. Toronto Vytis tebeina tuo pačiu, se tuoju, keltu, ir veidai veikia patys. Nenuostabu, kad pakeičėsi liūdnokos, nors entuziazmo ir nestinga.

Antruoju atpalviu žaidė Chicago Lietuvos. Jos stilis žaidžio kryžkelėje, nežinodamas kurio keltu sukti: ar anuoju lietuvišku, ar naujuoju amerikiniu. Pirmasis buvo gimtas, o antrojo reikėjo dar pasimokyti. Taip iki šiol nerasadama savęs, Lituanica nepajėgia duoti pastovesnių ir geresnių pasekmių.

Trečiąjį atpalvį atstovavo Chicago Neris ir Detroito Kovas. Jų žaidimo stilius buvo pradėjęs eiti amerikiniu keltu ir šiandien jis jau susiformavęs. Šias dvi komandas

seka Waterbury Gintaras, Brooklyno Lietuvių Atletų Klubas, Toronto Aušra ir kt. Šis stilius jau yra apvaldęs mūsų krepšinį, tuo tarpu kai Kempteno Šarūno ir Scheinfeldo Kovo, ar Kauno Teniso Klubu ir Kauno LGSF žaidimas liko tik netolimos praeities prisiminimai. Ne vienam, mačiusiam anų penketukų rungtynes, gal dažnokai kyla klausimas, kas stipresnis — Kempteno Šarūnas ar Detroito Kovas, Chicago Neris ar Scheinfeldo Kovas? Deja, atsakyti niekas negali...

Dramatiška pabaiga

Grįžę į Detroitą, matome, jog pirmoje lentelės pusėje Waterbury Gintaras tuoj pateikia pirmąją staigmeną ir skaudžiai įkerpa Chicago Lietuvos 81-66. Studentai neranda savito veido, žaidžia išsiblaškę ir nepajėgia rimčiau pasipriešinti kovingam ir greitam Gintarui. Tačiau pusiau-baigmėje, prieš Brooklyno Atletus, vaizdas jau kitoks. Panašus abiejų komandų žaidimas duoda gan gerą kovą ir nedidelę Atletų persvarą. Jie ir veda veikia visas rungtynes, tačiau, per daug savimi pasitikėdami, nepajėgia užkencuoti ryškesnės persvaros. Gintaras, po elis sėkmingų pastangų, sugeba pasekmę išlygtinti.

Rungtynių pabaiga tikrai dramatiška. Paskutinėje minutėje Gintaras persveria vienu tašku, bando laikyti kamuolį, bet jį tuoj ir praranda. Paskutinis Atletų antpuolis baigiamas nesėkmingu metimu, tačiau Kuryla, ypatingai

LIETUVOS KONSULO NEW YORKE VYTAUTO STAŠINSKO ŽODIS

Plačiąja savo prasme, sportas nėra tik fizinė mankšta ir žaidimai, bet drauge ir gerųjų asmens būdo savybių ugdymas varbingose varžybose.

Šiuo metu, kai Lietuva tebekenia rusiškoje okupacijoje, lietuviškojo jaunimo sportinis bendravimas laisvame pasaulyje tampa dar didesnio prasmingumo, kai tuo bendravimu siekiama ne tik tos naudos, kurią sportavimas teikia atskiro asmens kūnui ir sielai, bet ir platesniųjų tautinių tikslų, būtent — jaunimo tautinės sąmonės ir lietuviškojo vieningumo išlaikymo.

Todėl, Lietuvių Tautos intereso požiūriu, reikia labai padidžiauti tuo faktu, kad mūsų sporto vadovai ir jaunimas anglinėse Amerikos Valstybėse ir Kanadoje yra supratę šio reikalo reikavimus ir savo darbą atitinkamai įprasminę, nepažeisdami svetimoje minioje ir sugebėdami sunkiose sąlygose sukelti savitą lietuvišką sportinį judėjimą. Savųjų organizacijų dėmuose, mūsų jaunimas puoselėja lietuviškąsias tautines ir sportines tradicijas, bendraudamas kasmetinėse savose šiaurės Amerikos sporto žaidynėse bei atskirose apygardose ir klubuose. Toks gajus mūsų jaunimo reikškimasis labai pagyvina ir patvirtina visos mūsų tautinės bendruomenės gyvenimą išsiviešyje, palaiko jaunimo lietuviškumą, ir tuo pačiu didžiai pasilarnauja kovai už Lietuvos išlaisvinimą.

Linkiu geriausios kloties toms lietuviškojo sportuojančio jaunimo pastangoms ir jų atspindžiui — Sporto žurnalui.

Vytautas STAŠINSKAS

Iš žaidynių Detroito. Akimirka iš vyrų krepšinio rungtynių Chicago Neris - Brooklyno L.A.K. Neris laimėjo pasekme 70-62

Nr. 3

KOVO MĒN.
1939 METU

21-20
EUROPEAN BASKETBALL CHAMPIONSHIPS • CHAMPIONNAT
D'EUROPE DE BASKETBALL • CAMPIONATO EUROPEO
PALLACANESTRO • EUROPA BASKETBALLMEISTERSCHAFT
3 EUROPA
LIETU

Nr. 2

vasario mēn.
1939 metu

„Aušros“ merg. gimn.
mokyklini

FIZIŠKAS AUKLĒJIMAS

Nr. 1

sausio mēn.
1939 metu

FIZIŠKAS AUKLĒJIMAS

FIZIŠKAS AUKLĒJIMAS

**„Žmogus iš pat mažens yra reikalingas
fiziško lavinimo, kad jo kūnas išaugtų
sveikas, gražiai sudėtas, lankstus ir vikrus.“**

*P. ir K. Dineikos. Fiziško lavinimo vadovėlis.-
Kaunas.1927*

Virtualią parodą parengė
V. Bukauskienė, I. Straižienė,
LSU biblioteka, 2016